

БЛОКОНЬ Максим Миколайович*Курсант курсу № 3 факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України***Науковий керівник:****БЕЙКУН Андрій Леонардович***Викладач кафедри забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України**кандидат юридичних наук, доцент*

ПЕРСПЕКТИВНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Відповідно до Конституції і законів України, діяльність військових формувань перебуває під демократичним цивільним контролем органів публічної влади і суспільства й безпосередньо спрямована на вирішення завдань щодо захисту державних інтересів від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Метою даного дослідження є розкриття правоохоронної діяльності суб'єкту сектору безпеки й оборони в сучасних умовах. Дане питання вивчали: В. П. Горбулін, А. С. Гриценко, Г. П. Ситник, А. І. Семенченко, А. Б. Качинський, В. А. Ліпкан та ін.

Сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки і оборони визначаються законодавством України. До складу сектору безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику [1, с. 362].

Проблеми публічної безпеки, механізмів та інструментів забезпечення публічної безпеки, забезпечення публічної безпеки в системі національної безпеки, закордонний досвід формування та забезпечення публічної безпеки аналізують економісти, юристи, аналітики, соціологи, політологи, фахівці з державного управління.

Разом з тим, відсутні системні підходи до виокремлення закономірностей розвитку публічної безпеки в період воєнного стану. Як зазначає С. Пономарьова «...публічна безпека у звичайних умовах життєдіяльності громадян охоплює правовідносини, що виникають і складаються у процесі забезпечення суспільної

злагоди, спрямовані на запобігання, негайне припинення дій/діянь, які можуть призвести до порушень нормальних умов життя населення, стати перепорою корисній трудовій діяльності людей, їх колективів та державних органів...» [2, с. 57].

Проте, в умовах вже існуючих бойових дій публічна безпека повинна розглядатися через призму застосування заходів кримінально-правового припинення протиправної поведінки окремих осіб, які беруть в них участь. В свою чергу, О. Тюріна звертає увагу на організаційно-правовий аспект правоохоронної діяльності, що дозволяє розглядати її як різновид правозастосовної діяльності, одну зі специфічних форм реалізації права, активну організаційно-владну діяльність компетентних органів, які діють від імені держави за її повноваженнями. Беручи до уваги воєнні події, котрі на даний час відбуваються в Україні, доречним для вирішення стає питання внесення змін до кримінально-правових актів у розрізі посилення відповідальності осіб, котрі вчиняють протиправні дії проти громадян, тобто загострюється проблема публічної безпеки. Вочевидь, за такого підходу доречним є і тлумачення О. Пановою публічного порядку і безпеки як «...індикатора атмосфери спокою суспільства». Продовженням зазначеної наукової думки можна вважати позицію В. Мірошніченко, згідно з якими уповноважений державою орган має виконувати в установленому законом порядку функції або завдання з охорони права, охорони правопорядку, розслідування порушень права або запобігання таким, відновлення порушеного права, захисту національної/державної безпеки, підтримання правопорядку, забезпечення стану законності [2, с. 60].

Важливим стало те, що законодавчо встановлено Стратегію національної безпеки України, тепер вона стала основним документом довгострокового планування, яким визначаються основні напрями державної політики у сфері національної безпеки. Визначено процедуру розробки, схвалення й вдосконалення цього важливого документа. Стратегія національної безпеки України розробляється за дорученням Президента України впродовж шести місяців після його вступу на пост. До підготовки проекту Стратегії залучаються Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Національний інститут стратегічних досліджень, державні органи, інституції громадянського суспільства, а також можуть залучатися іноземні експерти. Після розробки Стратегія схвалюється рішенням Ради національної безпеки і оборони України і затверджується указом Президента України. У разі необхідності Президент України може вносити зміни до Стратегії національної безпеки України в установленому порядку. Стратегія національної безпеки України визначає: 1) пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі, основні напрями державної політики у сфері національної безпеки; 2) поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов; 3) основні напрями зовнішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки; 4) напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і оборони; 5) ресурси, необхідні для її реалізації [3, с. 124].

Так, зокрема, положення Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII визначають, що силами безпеки є правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші органи, на які Конституція та законами

України покладено функції із забезпечення національної безпеки України. Водночас, силами оборони визначено: Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави. Оборонно-промисловий комплекс України визначений як сукупність органів державного управління, підприємств, установ і організацій промисловості та науки, що розробляють, виробляють, модернізують і утилізують продукцію військового призначення, надають послуги в інтересах оборони для оснащення та матеріального забезпечення сил безпеки і сил оборони, а також здійснюють постачання товарів військового призначення та подвійного використання, надання послуг військового призначення під час виконання заходів військотехнічного співробітництва України з іншими державами [4, с. 108].

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити ряд висновків. По-перше, проблеми забезпечення публічної безпеки актуалізуються у зв'язку з виникненням воєнних загроз, а також загроз пов'язаних кібербезпекою. Подруге, в Україні існують механізми забезпечення публічної безпеки, однак всі механізми потребують уточнення та оновлення з урахуванням змін, які відбулися в умовах воєнних дій. По-третє, рольовий аспект публічної безпеки актуалізується в умовах війни та повинен забезпечити вирішення проблем, що з'явилися у такому середовищі для громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колісник О.Л. Використання інтерактивних методів при оптимізації бойової підготовки військовослужбовців у секторі безпеки та оборони в умовах воєнного стану. *Актуальні питання у сучасній науці* № 3(3) 2022. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20537/3/siomak_roiko.pdf (дата звернення: 05.05.2023).
2. Кадала В. Рольовий аспект публічної безпеки в умовах воєнного стану. 2022. URL: <http://surl.li/dsqkr> (дата звернення: 05.05.2023).
3. Бобрицький Л. В. Контроль, що здійснюється Президентом України за сектором безпеки і оборони. *ДонДУУ. МЕНЕДЖЕР*. № 1 (86). 2020 р. URL: <https://ojs.dsum.edu.ua/index.php/manager/article/view/374/368> (дата звернення: 05.05.2023).
4. Жук Т. І. Система суб'єктів сектору безпеки України. *Юридична наука* № 5(107)/2020. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/download/276/266> (дата звернення: 05.05.2023).